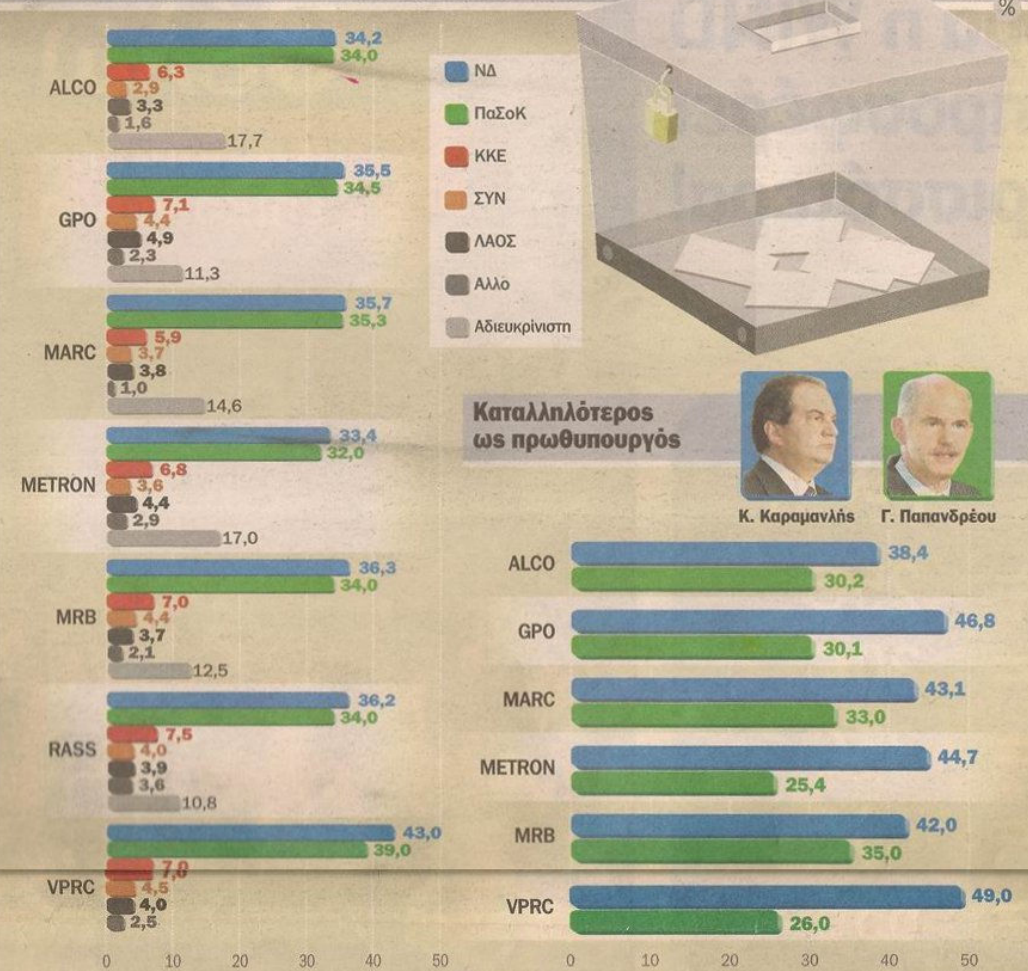

Ο ΠΟΛΕΜΟΣ ΤΩΝ ΠΡΟΓΝΩΣΤΙΚΩΝ

Πρόθεση ψήφου

ΓΝΩΜΗ
Οι τρόποι ανάγνωσης

Του Γ. ΛΟΥΑΗ

Όταν παρουσιάζονται αποκλίσεις στις δημοσκοπήσεις, φυσικά αμφισβητείται η αξιοπιστία τους. Ανάλογα ερωτήματα γεννή-

θηκαν πρόσφατος με λίγες, συγκεκριμένες δημοσκοπήσεις. Οι περισσότερες από αυτές όμως κατέγραψαν παρεμφερείς τάσεις. Αρα πώς αξιολογούμε και πώς διαβάζουμε τις δημοσκοπήσεις;

Πρώτον, συγκρίνουμε κυρίως δημοσκοπήσεις της ίδιας εταιρείας για να δούμε τις διαχρονικές τάσεις που καταγράφουν. Δεύτερον, αγνοούμε τις έντονα αποκλίνουσες και «αδιόμορφες» δημοσκοπήσεις. Τρίτον, απαλλασσόμαστε από τη μονομανία με τον πιο εντυπωσιακό δείκτη, την «πρόθεση ψήφου», που δεν είναι απαραίτητος και ο πλέον ουσιώδης.

Αν βεβαίως η πρόθεση ψήφου είναι συντριπτική ή η μία πλευρά υπερτερεί εδω σταθερά και σε βάθος χρόνου, τότε ο παράγοντας αυτός αποκτά πρόσθετη βαρύτητα. Ωστόσο (όπως δεν θα πάψω να υπογραμμίζω) η ανίχνευση της πολιτικής δυναμικής γίνεται κυρίως μέσω των «ποιοτικών στοιχείων» των δημοσκοπήσεων. Εδώ διαμορφώνονται οι εκλογικές τάσεις, κρίνονται οι εκλογικές μάχες και καθορίζονται οι πολιτικές κυριαρχίες.

Ποια είναι τα ποιοτικά αυτά στοιχεία; Όλα εκείνα που συγκρίνουν τις προσφερόμενες επιλογές, δηλαδή την αξιοπιστία των κομμάτων και την εμπιστοσύνη στους αρχηγούς τους. Όλα εκείνα που αναδεικνύουν δυνάμεις και αδυναμίες εκεί που οι ψηφοφόροι ρίχνουν βάρος.

Το ποιος είναι «καλύτερος», «ελαφρά καλύτερος» ή έστω «λιγότερο κακός» έχει πολύ μεγαλύτερη σημασία από μια οριακή διαφορά στην πρόθεση ψήφου μιας δημοσκοπήσης. «Διαβάζονται» λοιπόν με τον τρόπο αυτόν τις αξιόπιστες δημοσκοπήσεις, μπορούμε να αντιληφθούμε την πραγματική κατεύθυνση της δυναμικής. Πέρα από τις ρηχές κοινοτυπίες και τους εντυπωσιασμούς.

Ο κ. Γιάννης Λούαης είναι πολιτικός αναλυτής. Το τελευταίο του βιβλίο τιτλοφορείται «Πολιτική κυριαρχία: Πώς κερδίζεται. Πώς χάνεται».

■ Πού συμπίπτουν και πού αποκλίνουν τα ευρήματα των δημοσκοπήσεων που διεξήχθησαν το τελευταίο δεκαπενθήμερο

7 εταιρείες, 7 αποτελέσματα

Ρεπορτάζ ΓΡ. ΤΖΙΟΒΑΡΑΣ

Ποικίλες ερμηνείες και πληθώρα ερωτημάτων έφερε στο πολιτικό προσκήνιο ο καταγαισμός των πολιτικών ερευνών που ενέσκηψε το τελευταίο διάστημα λόγω επελθόντος θέρους, αλλά και του σθησιμίας της κάλπης που προβάλλει στον κοινά ορίζοντα.

Σε διάστημα δύο εβδομάδων είδαν το φως της δημοσιότητας επτά διαφορετικές δημοσκοπήσεις με λίγες «σταθερές» για τις διαθέσεις της κοινής γνώμης και πολλές «μεταβλητές» για τις προθέσεις του εκλογικού σώματος.

Ξεκινώντας από τις «σταθερές», διαπιστώνουμε τρία στοιχεία στα οποία συμπίπτουν - στην πλειονότητά τους - οι αλληπάλληλες αυτές έρευνες: Πρώτον, η ΝΔ και ο κ. Κ. Καραμανλής διατηρούν το εκλογικό προβάδισμα. Δεύτερον, το ΠαΣοΚ και ο κ. Γ. Παπανδρέου βελτιώνουν τη θέση τους. Και τρίτον, η κοινή γνώμη έχει μέχρι στιγμής την τάση να στείλει πέντε κόμματα στην επόμενη Βουλή.

Από εκεί και ύστερα όμως το... χάος, αφού βασικά ερωτήματα όπως επί παραδείγματι το ενδεχόμενο αυτοδύναμης κυβέρνησης και πολύ περισσότερο το εύρος μιας πιθανής αυτοδυναμίας παραμένουν ζητούμενα. Και αυτό διότι ακόμη και σε βασικά μεγέθη όπως η πρόθεση ψήφου ή η καταλληλότητα για την πρωθυπουργία, τα ευρήματα των δημοσκοπήσεων παρουσιάζουν μεγάλες αποκλίσεις.

Στις τέσσερις από τις επτά έρευνες η προσεχής εκλογική αναμέτρηση προδικάζεται ως «ντέρμπι», αφού το προβάδισμα της ΝΔ (από

0,2% ως 1%) θεωρείται μικρό και αναστρέψιμο. Σε άλλες δύο δημοσκοπήσεις εξάλλου, που είναι μεγαλύτερη η απόσταση (2,2% και 2,3%), οι ίδιες εταιρείες διαπιστώνουν «κλείσιμο της ψαλίδας» σε σχέση με δικές τους προηγούμενες έρευνες όπως και διπλάσια κέρδη του ΠαΣοΚ στις αμφίδρομες μετακινήσεις παλαιότερων ψηφοφόρων από και προς το κυβερνών κόμμα.

Αναθέτως η VPRC η οποία ακολουθεί διαφορετική μεθοδολογία και παγιώς δημοσιεύει εκτίμηση αποτελέσματος, διέγνωσε ανάκαμψη της ΝΔ και αύξηση (από 3,5% σε 4%) της διαφοράς από την αξιωματική αντιπρόσωπο. Με την έπαρση ότι προέβλεπαν εγκύριως το αποτέλεσμα του 2004, οι ιθύνοντες της εν λόγω εταιρείας επιμένουν στην πρόβλεψη για άνετη επικράτηση της ΝΔ, δίνοντας της ποσοστά μεγαλύτερα ακόμη και από αυτά που προέκυψαν από τις δικές τους αναλύσεις επί των πραγματικών αποτελεσμάτων των περυσινών νομαρχιακών εκλογών.

Ανάλογη είναι η εικόνα και ως προς την καταλληλότητα για την πρωθυπουργία, όπου παρά τη γενική διαπίστωση περί της ενίσχυσης του ηγετικού προφίλ του κ. Παπανδρέου η διαφορά του με τον κ. Καραμανλή κυμαίνεται ανάμεσα στις 7 (MRB) και στις 23 (VPRC) εκατοστιαίες μονάδες.

Αξιοσημείωτες αποκλίσεις διαπιστώνονται και ως προς την προτίμηση των ψηφοφόρων προς τα μικρότερα κόμματα, αν και εδώ υπάρχει η δικαιολογία ότι στα μικρά μεγέθη είναι πολύ δύσκολη η ακρίβεια στη διάγνωση των τάσεων.

Ενδεικτικό των αντιφατικών ευρημάτων είναι τέλος και το εξής: Στην πρόσφατη δημοσκόπηση της Metron το 47,7% των ερωτηθέντων δήλωσε ότι προτιμάει να προκύψει από τις επόμενες εκλογές αυτοδύναμη κυβέρνηση, ενώ το 47,3% επιθυμεί κυβέρνηση συνεργασίας. Την ίδια ώρα σύμφωνα με τη RASS, μόλις το 25,4% δηλώνει ότι «θα μπορούσαν η ΝΔ και το ΠαΣοΚ να συνπάρουν σε μια κυβέρνηση συνεργασίας», ενώ το 73,9% διατηρεί αρνητική εκτίμηση, με τους ψηφοφόρους των δύο μεγαλύτερων κομμάτων να είναι πιο αρνητικοί από το σύνολο του δείγματος.

Αν λοιπόν υπάρχει τόσο αρνητική προδιάθεση για το ενδεχόμενο συγκυβέρνησης των δύο κομμάτων εξουσίας, όπως τη βρήκε η RASS, τότε πώς μπορεί να εξηγηθεί η αυξημένη επιθυμία της κοινής γνώμης υπέρ των κυβερνήσεων συνεργασίας, όπως διαπίστωσε η Metron;

Είναι δυνατόν όλοι αυτοί να εγκρίνουν τη συγκυβέρνηση ενός μεγάλου με ένα μικρότερο κόμμα και να ενοχλούνται από τη συγκυβέρνηση μόνο των δύο «μεγάλων»; Δύσκολο, αν και όχι τόσο απίθανο διότι, όπως συνομολογεί η πλειονότητα των ειδικών, σε κάθε έρευνα της κοινής γνώμης - και κυρίως στα λεγόμενα «ποιοτικά στοιχεία» τους - πέραν της αξιοπιστίας της ίδιας της εταιρείας σημαντικό ρόλο διαδραματίζουν τόσο η αντιπροσωπευτικότητα του δείγματος όσο και η σαφήνεια στη διατύπωση των ερωτημάτων, από την οποία πρέπει να προκύπτει πότε ο ερωτώμενος εκφράζει πρόθεση και πότε εκτίμηση.